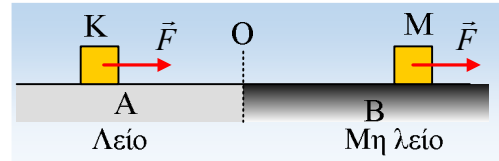

Η κίνηση του σώματος σε δύο επίπεδα

Ένα σώμα μάζας $m=0,4\text{kg}$ ηρεμεί σε λείο οριζόντιο επίπεδο Α, στην θέση Κ. Σε μια στιγμή $t=0$, στο σώμα ασκείται μια σταθερή οριζόντια δύναμη $\vec{F}$ με αποτέλεσμα να κινηθεί και την στιγμή $t_1=4\text{s}$ να φτάνει στο σημείο Ο, όπου $(\text{ΚΟ})=4\text{m}$, οπότε περνά σε ένα δεύτερο οριζόντιο επίπεδο Β, με το οποίο εμφανίζει σταθερό συντελεστή τριβής ολίσθησης, ενώ συνεχίζει να ασκείται πάντα πάνω του η δύναμη $\vec{F}$. Έτσι την στιγμή $t_2=7\text{s}$ το σώμα έχει ταχύτητα $v_2=0,8\text{m/s}$, περνώντας από την θέση Μ, όπως στο σχήμα.

- i) Να υπολογισθεί η επιτάχυνση με την οποία κινείται το σώμα στο επίπεδο Α.
- ii) Ποιο το μέτρο της ασκούμενης δύναμης $\vec{F}$ και με ποια ταχύτητα το σώμα περνά στο επίπεδο Β, στο σημείο Ο;
- iii) Να υπολογισθεί η απόσταση (ΟΜ), καθώς και το μέτρο της τριβής που ασκείται στο σώμα στην θέση Μ.
- iv) Πόση τριβή ασκείται στο σώμα την χρονική στιγμή $t_3=10\text{s}$, αν πάντα ασκείται πάνω του η δύναμη $\vec{F}$;

Απάντηση:

- i) Η μόνη οριζόντια δύναμη που ασκείται στο σώμα, κατά την κίνησή του στο λείο οριζόντιο επίπεδο Α, είναι η σταθερή δύναμη $\vec{F}$, συνεπώς το σώμα κινήθηκε με σταθερή επιτάχυνση a_1 , εκτελώντας ευθύγραμμη ομαλά μεταβαλλόμενη (επιταχυνόμενη) κίνηση, για την οποία ισχύουν οι εξισώσεις:

$$v = \alpha_1 t \quad (1) \quad \text{και} \quad \Delta x = \frac{1}{2} \alpha_1 t^2 \quad (2)$$

Από την εξίσωση (2), λύνοντας ως προς a και με αντικατάσταση $t=t_1=4\text{s}$ και $\Delta x=4\text{m}$ βρίσκουμε:

$$\Delta x = \frac{1}{2} \alpha_1 t^2 \rightarrow \alpha_1 t^2 = 2 \Delta x \rightarrow a_1 = \frac{2 \Delta x}{t^2} \rightarrow$$

$$a_1 = \frac{2 \cdot 4}{4^2} \text{m/s}^2 = 0,5 \text{m/s}^2$$

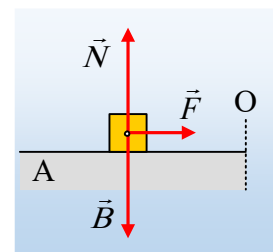
- ii) Στο διπλανό σχήμα έχουν σχεδιαστεί οι δυνάμεις που ασκούνται στο σώμα, κατά την κίνησή του στο λείο οριζόντιο επίπεδο Α. Λαμβάνοντας υπόψη ότι $\Sigma F_y=0$, από τον 2^ο νόμο του Νεύτωνα παίρνουμε:

$$\Sigma F_x = m a_1 \rightarrow F = m a_1 = 0,4 \text{kg} \cdot 0,5 \text{m/s}^2 = 0,2 \text{N}$$

Ενώ με αντικατάσταση στην εξίσωση (1) έχουμε:

$$v = \alpha_1 t \rightarrow v_1 = \alpha_1 t_1 = 0,5 \cdot 4 \text{m/s} = 2 \text{m/s}$$

- iii) Μόλις το σώμα περάσει στο Β επίπεδο, θα δεχθεί επιπλέον και την δύναμη της τριβής ολίσθησης, αντίθετης κατεύθυνσης από την ταχύτητα του σώματος, όπως στο παρακάτω σχήμα.

Αλλά αφού και η τριβή έχει σταθερό μέτρο, το σώμα θα έχει ξανά σταθερή επιτάχυνση, οπότε και η νέα κίνηση θα είναι ευθύγραμμη ομαλά μεταβαλλόμενη, για την οποία θα ισχύουν οι εξισώσεις:

$$v = v_1 + \alpha_2 \cdot \Delta t \quad (3) \quad \text{και} \quad \Delta x = v_1 \Delta t + \frac{1}{2} \alpha_2 (\Delta t)^2 \quad (4)$$

Όπου $\Delta t = t - t_1$ το χρονικό διάστημα που το σώμα κινείται στο Β επίπεδο.

Με αντικατάσταση στην (3) για $t_2 = 7s$, οπότε $\Delta t = 3s$, βρίσκουμε:

$$v = v_1 + \alpha_2 \cdot \Delta t \rightarrow \alpha_2 = \frac{v_2 - v_1}{\Delta t} = \frac{0,8 - 2}{2} \text{ m/s}^2 = -0,4 \text{ m/s}^2.$$

Βλέπουμε δηλαδή ότι το σώμα αποκτά επιτάχυνση προς τα αριστερά (αφού σιωπηλά δεχτήκαμε την προς τα δεξιά κατεύθυνση ως θετική, σε όλα τα προηγούμενα...), άρα η κίνηση του σώματος είναι επιβραδυνόμενη. Με αντικατάσταση εξάλλου στην (4) υπολογίζουμε την μετατόπιση $\Delta x_2 = (OM)$:

$$\Delta x_2 = v_1 \Delta t + \frac{1}{2} \alpha_2 (\Delta t)^2 = 2 \cdot 3m + \frac{1}{2} (-0,4) \cdot 3^2 m = 4,2m$$

Ενώ με εφαρμογή ξανά του 2^{ου} νόμου του Νεύτωνα παίρνουμε:

$$\begin{aligned} \Sigma F_{x_2} = ma_2 &\rightarrow F + T = ma_2 \rightarrow T = -F + ma_2 \rightarrow \\ T &= -0,2N + 0,4 \cdot (-0,4)N = -0,36N \end{aligned}$$

Αξίζει να προσέξουμε ότι εφαρμόσαμε το 2^ο νόμο με την αλγεβρική του μορφή και βρήκαμε $T = -0,36N$. Η τιμή αυτή είναι αλγεβρική και μας πληροφορεί ότι η τριβή έχει κατεύθυνση προς τα αριστερά, ενώ έχει μέτρο:

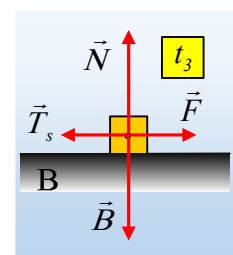
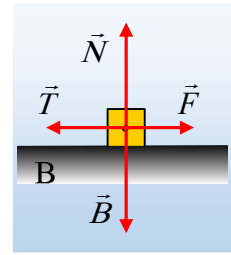
$$|T| = 0,36N.$$

iv) Με βάση το προηγούμενο ερώτημα, η κίνηση του σώματος είναι επιβραδυνόμενη αφού η τριβή ολίσθησης έχει μεγαλύτερο μέτρο από την ασκούμενη δύναμη F. Αλλά τότε το σώμα μετά από λίγο θα πάψει να κινείται, αφού μηδενιστεί η ταχύτητά του, κάποια στιγμή t' . Τη στιγμή αυτή μπορούμε να την προσδιορίσουμε αν μηδενίσουμε την ταχύτητα στην εξίσωση (3):

$$\begin{aligned} v = v_1 + \alpha_2 \cdot \Delta t \xrightarrow{v=0} \Delta t' &= -\frac{v_1}{\alpha_2} = -\frac{2}{-0,4} s = 5s \xrightarrow{\Delta t' = t' - t_1} \\ t' &= t_1 + \Delta t' = 4s + 5s = 9s \end{aligned}$$

Αλλά τότε τη στιγμή $t_3 = 10s$ το σώμα ισορροπεί, ενώ δέχεται δύναμη στατικής τριβής T_s , όπως στο σχήμα, με μέτρο:

$$\Sigma F_x = 0 \rightarrow F - |T_s| = 0 \rightarrow |T_s| = 0,2N$$

dmargaris@gmail.com